

Nr 496.

Av herr **Danielsson m. fl.**, om höjning av det av Kungl. Maj:t föreslagna anslaget till arrendeegnahemsfonden m. m.

I statsverkspropositionen föreslår Kungl. Maj:t under *Utgifter för kapitalökning*, bil. 7, punkt 9 *Arrendeegnahemsfonden*, att riksdagen måtte till sagda fond såsom kapitalökning anvisa ett reservationsanslag av kronor 1,800,000. Fondens uppgift framgår av redogörelse under ifrågasvarande punkt, där föredragande departementschefen också bland annat anför: »Arrendeegnahemsverksamheten befinner sig ännu på försöksstadiet. Att densamma, om något resultat av verklig social betydelse skall vinnas, så småningom måste erhålla helt andra proportioner än de nuvarande, synes uppenbart. För närvarande är jag dock icke beredd att föreslå åtgärder i sådan riktning.»

I 1930 års försvarskommissions betänkande, del V, anföres emellertid under avd. XI, Vissa för försvarsväsendet gemensamma frågor, i *Kap. II Civilanställningsfrågan* bland annat följande (sid. 50):

»Beträffande en del av dessa (äldre underbefäl) synes lämpligen böra övervägas möjligheten att förhjälpa dem till att erhålla s. k. *arrendeegnahem*. Åtskilliga av det fast anställda manskapet hava nämligen vuxit upp i jordbrukarhem, och många av dem torde vara intresserade av att återvända till jordbruket. Dylig egnahemsupplåtelse finnes redan reglerad genom beslut av 1934 års riksdag.» Efter en kort redogörelse för bestämmelserna för arrendeegnahemsupplåtelse anför försvarskommissionen vidare:

»Det synes icke uteslutet, att ifrågasvarande system med arrendeegnahem skulle kunna lämpa sig jämväl för ordnande av militärmanskaps övergång till jordbruk. Utan tvivel skulle möjligheterna att erhålla sådana hem komma att medföra ökat intresse för anställning vid försvarsväsendet bland ynglingar på landsbygden. Till erhållande av arrendeegnahem skulle då i första hand sådana civilanställningssökande ifrågakomma, som räkna en tjänstetid av minst 6 år samt förbinda sig att inträda i vederbörligt truppförbands reserv med därav följande skyldighet till viss tjänstgöring. — Emellertid bör framhållas vikten av att — därest den sålunda föreslagna vägen befinnes framkomlig — endast

sådana beställningshavare utväljas till arrendatorer, vilka besitta lämplighet att sköta eget jordbruk. Uttagningen bland de sökande synes böra verkställas av statens jordnämnd, vilken även i övrigt skulle omhänderhava verksamheten. Det kan dock ifrågasättas, huruvida icke de som komma i fråga till arrendatorer böra erhålla tillfälle att genomgå någon lämplig jordbrukskurs, exempelvis vid folkhögskola. — Något särskilt anslag under fjärde huvudtiteln för denna verksamhet anses icke erforderligt, då samma skäl tala för arrendeegnaversamhet bland denna medborgargrupp som bland andra.»

Ovanstående förslag sammanhör visserligen med försvarets omorganisation, vilket ämne avses bliva föremål för särskild proposition. Vad civilanställningsfrågan beträffar har dock under senare år vidtagits vissa åtgärder utan avvaktan på det större sammanhanget, och har anledningen härtill varit dels det avgående militärmanskapets svåra läge, som nödvändiggjort snabba åtgärder, dels angelägenheten av att praktiskt pröva olika uppslag till underlättande av personalens i fråga återgång till civil verksamhet. Sålunda har bland annat medgivits, att manskap med visst antal (under innevarande budgetår sex) tjänsteår må tillåtas kvarstå över stat i sex månader efter erhållet avsked från aktiv stat för att under denna tid förbereda sig för civilanställning.

Även möjligheten av bosättning å arrendeegnahem har uppmärksamats såsom ett möjligt led i civilanställningssträvandena. Vid båda de tillfällen, då arrendeegnahem kungjorts till ansökan lediga, ha avgående eller redan avskedat militärmanskap återfunnits bland de sökande; ingen sökande av denna kategori har dock hittills uttagits. Förklaringen till sistnämnda förhållande torde närmast vara den starka konkurrensen med det mycket stora antalet sökande från annat håll, främst ur den egentliga jordbrukarbefolkningens led. Det vore emellertid av stort värde att få ett praktiskt belägg för, i vad mån ifrågavarande bosättning är passande som civilanställningsmöjlighet, varför ett försök lämpligen synes böra äga rum. Med hänsyn till den stora efterfrågan på arrendeegnahem synes detta försök böra äga rum utom ramen för i statsverkspropositionen angivet anslag. Det av Kungl. Maj:t föreslagna anslaget synes därför böra höjas till kronor 2,000,000 med särskilt angivande av, att under budgetåret 1936/1937 8 å 10 arrendeegnahem skola på ansökan och enligt samma grunder, som eljest gälla för tilldelning av arrendeegnahem, genom statens jordnämnds försorg utlämnas till uttjänt militärmanskap, som vid avsked ur aktiv militärtjänst räknar minst sex tjänsteår.

På grund av vad som sålunda anförts hemställes,

att riksdagen med ändring av Kungl. Maj:ts förslag måtte till arrendeegnehemsfonden anvisa ett anslag av 2,000,000 kronor med angivande av, att 8 à 10 arrendeegnahem under budgetåret 1936/1937 enligt ovan angivna grunder skola tilldelas uttjänt militärmanskap.

Stockholm den 23 januari 1936.

A. Danielsson.

Carl Björling.

Oscar Osberg.

Gustaf Olsson
i Ramsta.